

Plats och tid

Rådssalen, Rådhuset, Jönköping kl. 13:00 – 15:45

Närvarande

Andreas Persson (S), ordförande
Andreas Sturesson (KD), ledamot
Elin Rydberg (S), ledamot
Christer Florin (V), ledamot
Carl Cunningham (KD), ledamot § 1–7
Greger Johansson (PRO), vice ordförande
Olof Ejdeblad (SPF), ledamot
Ulla Darvall (SPF), ledamot
Mari Karlsson (SKPF), ledamot
Ingrid Nordgren (PRO), ersättare
Lena Rocksjö (PRO), ersättare
Birgitta Rahm (SPF), ersättare
Conny Rapp (SKPF), ersättare
Olof Darelid (RPG), ersättare
Camilla Johansson, äldreomsorgschef § 4
Anna Jonsgården, Bräcke diakoni § 4–5
Jenny Janeke, äldrekonstulent § 6
Anne Sundberg, samordnare § 6
Mira Petersen, enhetschef § 7–8
Timmy Johansson, utvecklingsledare § 7–8
Tom Pedersen, utvecklingsledare § 7–8
Åsa Bolton, sekreterare

Utses att justera

Mari Karlsson

Ordförande

Andreas Persson

Sekreterare

Åsa Bolton

Paragrafer

1–15

Justering

Protokollet justeras digitalt.

Signaturer

Se protokollets sista sida.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Innehåll

- § 1 Upprop och val av justerare
- § 2 Fastställande av dagordning
- § 3 Genomgång av föregående protokoll
- § 4 Parboende för äldre på särskilt boende, samverkan med förskola samt frågor från beredningsgruppen
- § 5 Projekt Tankar om natten
- § 6 Utvärdering av Senior i fokus 2025
- § 7 Digitala besök i ordinärt boende
- § 8 Digitala inkontinensskydd samt tillsynsbesök nattetid
- § 9 Sammanträdestider för kommunala pensionärsrådet 2026
- § 10 Yttrande över redovisning av uppdrag att genomföra en utvärdering och översyn av framtida utveckling av verksamheten Seniorernas hus
- § 11 Yttrande över motion om att engagera seniorer i Jönköpings kommuns skolor
- § 12 Yttrande över motion om fler trygga vuxna i skolan
- § 13 Information från äldrenämnden
- § 14 Information från kommunen
- § 15 Övriga frågor

Bilaga 1 – Skrivelse från pensionärsorganisationerna om möjlighet för äldre par att få dela rum på särskilt boende

Bilaga 2 – Yttrande över motion om att engagera seniorer i Jönköpings kommuns skolor samt motion om fler trygga vuxna i skolan

§ 1 Upprop och val av justerare

Upprop förrättas. Mari Karlsson (SKPF) utses att justera protokollet jämte ordföranden.

§ 2 Fastställande av dagordning

Dagordningen ändras enligt följande:

Tillkommer

15) Övrigt – Fråga om äldres munhälsa

Dagordningen fastställs med ovanstående tillägg.

§ 3 Genomgång av föregående protokoll

Föregående protokoll läggs till handlingarna.

§ 4 Parboende för äldre på särskilt boende samt frågor från beredningsgruppen

Föredragande: Camilla Johansson, äldreomsorgschef

Parboende för äldre på särskilt boende

Kommunala pensionärsrådets pensionärsorganisationer har skickat en skrivelse med förslag om att Jönköpings kommun ska säkerställa möjligheten för äldre par att bo tillsammans på särskilt boende, se bilaga. Nedan framgår pensionärsorganisationernas förslag till kommunen samt socialförvaltningens svar.

Pensionärsorganisationerna i kommunala pensionärsrådet föreslår att Jönköpings kommun:

1. Säkerställer att äldre par, där båda eller en av parterna beviljats särskilt boende, ska ha rätt att bo tillsammans om de så önskar.

Svar från socialförvaltningen

Kommunen tillämpar parboendegarantin enligt 11 kap. 3 § socialtjänstlagen. För att beviljas parboende ska paret varaktigt ha bott tillsammans på samma folkbokföringsadress och med gemensamt hushåll. Båda parter ska kunna uttrycka sin vilja att bo tillsammans. Kommunen erbjuder alltid plats på samma boende när det är möjligt, antingen i samma lägenhet eller i varsin lägenhet. Om båda har beslut om särskilt boende har de rätt till plats på samma boende. Om endast en person har beslut om särskilt boende erbjuds medboende i mån av plats, men kommunen har ingen skyldighet att tillhandahålla två separata lägenheter så länge kommunens erbjudande tillgodoser den enskildes behov. Den som har egna behov av särskilt boende prioriteras

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

framför den som beviljas särskilt boende som medboende. Det kan därför hända att medboende flyttar efter i ett senare skede, om det inte är möjligt att bo i samma lägenhet.

2. Utreder möjligheten att inrätta fler parlägenheter eller dubbelrum på befintliga och kommande särskilda boenden i Jönköping, till exempel nya Rosenlunds äldreboende – sätt en dörr mellan två rum, så att det blir möjligt att öppna upp för ett par.

Svar från socialförvaltningen

Det finns i dagsläget 90 lägenheter med två rum på kommunens äldreboenden, varav nio används av par idag. Den låga efterfrågan på parboende innebär att behovet av att bygga tvårumslägenheter i nya äldreboenden är begränsat. Ulla Darvall framhåller att kommunen ändå kan möjliggöra parboende genom att sätta en dörr mellan två lägenheter. Camilla Johansson påpekar att detta förutsätter att båda lägenheterna blir lediga samtidigt, vilket är ovanligt.

3. Inför rutiner och riktlinjer som tydligt anger hur kommunen ska tillgodose parens önskemål om att fortsätta leva tillsammans, oavsett om båda eller endast den ena har ett omfattande vårdbehov.

Svar från socialförvaltningen

Rutiner för parboende finns och tillämpas i enlighet med lagstiftning och kommunens kriterier om parboende.

4. Utbildar personal och biståndshandläggare i bemötande och information kring parboendegarantin och de äldres rättigheter.

Svar från socialförvaltningen

I äldrenämndens verksamhetsplan för 2025 har förvaltningen i uppdrag att ta fram en vägledning för anhörigstöd, vilken ska stödja medarbetare och chefer i att integrera anhörigperspektivet i det dagliga arbetet. Vägledningen har börjat att implementeras och arbetet kommer att fortsätta under 2026. Dessutom använder handläggare redan idag vägledningar som styr hur utredning, bedömning och beslut ska göras, och dessa uppdateras kontinuerligt utifrån lag och praxis.

Frågor från kommunala pensionärsrådets beredningsgrupp

Är det möjligt att samordna byggnation av äldreboenden och förskolor, både för att effektivisera driften och för att främja möten mellan äldre och yngre?

Barnkullarna i kommunen minskar, vilket innebär att behovet av nya förskolor är begränsat. Frågan om samlokalisering hanteras i ett tidigt skede innan den når äldreomsorgen.

Kan pensionärsföreningar hyra samlingslokaler i nya äldreboenden, exempelvis Åsens äldreboende?

Samlingsutrymmen lånas ut kostnadsfritt under förutsättning att hyresgäster på äldreboendet bjuds in till aktiviteten. På Åsens äldreboende kommer det att finnas en

samlingssal på 59 kvadratmeter samt en aktiveringslokal med vikbar vägg, vilket ger en total yta på 114 kvadratmeter.

Kan representanter från kommunala pensionärsrådet få delta i planeringsstadiet för nya äldreboenden?

Camilla Johansson informerar att en av områdescheferna i äldreomsorgen ansvarar för verksamhetsfrågor vid nybyggnationer och att kontakt kommer att förmedlas via rådets sekreterare.

Finns Jönköpings-Posten att läsa på samtliga äldreboenden?

De flesta äldreboenden har Jönköpings-Posten. Det varierar om tidningen finns på varje våningsplan eller varje enhet.

Har regeringen beviljat ytterligare statsbidrag för äldreomsorgslyftet och kommer lyftet att fortsätta?

Kommunen får statsbidrag även för 2027. Socialförvaltningen ser nu över hur vård- och omsorgslyften kan genomföras med hjälp av de förlängda statsbidragen. Vissa utbildningar, som undersköterskeutbildningen på 2,5 år, ryms inte inom tidsramen och förvaltningen arbetar därför med att undersöka alternativa utbildningsupplägg.

Kollar förvaltningen upp de som anställdes före den 1 juli 2025? Det har utfärdats varningar till privata utförare inom hemtjänsten gällande bristande kontroll av registerutdrag. Hur ser ni på det?

Kommunen ställer redan idag krav på registerutdrag för vård- och omsorgspersonal, och från mars 2026 förväntas detta bli ett lagstadgat krav.

På vilket sätt har förvaltningen påverkats av återvandring? Hur många har behövt avsluta sina anställningar inom äldreomsorgen?

Socialförvaltningen har inga uppgifter om vilka medarbetare som avslutar sina anställningar för att återvända till sina hemländer.

Avslutningsvis framför Ulla Darvall önskemål om att kommunala pensionärsrådet vid tillfälle får information om hur kommunen arbetar med den nationella demensstrategin.

§ 5 Projekt Tankar om natten

Föredragande: Anna Jonsgården, Bräcke diakoni

Tankar om natten är ett treårigt arvsfondsprojekt som drivs av Bräcke diakoni och som syftar till att minska existentiell ensamhet hos äldre personer. Jönköpings kommun deltar som referensgrupp tillsammans med andra kommuner och organisationer.

Projektet sker i tre steg: behovsanalys, utveckling av material och testning samt spridning. För att förstå behoven har projektet genomfört en förstudie med intervjuer av äldre personer på särskilt boende, hemtjänst och demensboende. Även workshoppar med äldre personer, personal och anhöriga samt enkäter genomförs inom ramen för projektet.

Resultatet av projektet blir en webbutbildning och ett samtalsmaterial som kan användas av äldre personer, anhöriga och arbetsgrupper inom äldreomsorgen. Syftet är

att skapa förutsättningar för möten som berör och skapar kontakt, vilket i sin tur bidrar till bättre existentiell hälsa hos äldre. Rådets sekreterare förmedlar beredningsgruppens kontaktpuppgifter till Bräcke diakoni för vidare kontakt om projektet.

§ 6 Utvärdering av Senior i fokus 2025

Föredragande: Jenny Janeke, äldrekonulent och Anne Sundberg, samordare

Senior i fokus-veckan 2025 genomfördes med ett brett utbud av aktiviteter och har utvärderats av deltagande verksamheter. Utvärderingen visar att aktiviteterna lockade många nya deltagare, vilket även ledde till anmälningar till fortsatta aktiviteter. Marknadsföringen och broschyren bedöms ha fungerat väl, och satsningen på en hel vecka för seniorer har fått positiva reaktioner. Även samverkan mellan äldreomsorgen, kultur- och fritidsförvaltningen och kommunala pensionärsrådet har fungerat väl.

Förbättringsområden inför 2026 är att nå ut tidigare med information om veckan, erbjuda fler broschyrer och skapa en mer hållbar tidsplan för anmälan och tryck. En utmaning är ökade kostnader för annonsering som behöver rymmas inom befintlig budget. Planeringen inför 2026 pågår och evenemanget är planerat till vecka 38, den 14–20 september.

§ 7 Digitala besök i ordinärt boende

Föredragande: Mira Petersen, enhetschef hemtjänsten och Timmy Johansson, utvecklingsledare

Socialförvaltningen genomför en pilot för digitalt individstöd där hemtjänst och boendestöd deltar. Syftet är att möta utmaningen med fler äldre och färre undersköterskor genom att erbjuda ett frivilligt digitalt komplement som ökar tryggheten och minskar väntetider. Via plattformen Cuviva kan medborgare få videosamtal, chatt och påminnelser genom surfplatta eller app. Deltagande är frivilligt och lösningen är utformad för att vara enkel även för personer med begränsad teknisk vana. För personalen blir det mindre restid, vilket innebär mer tid hos medborgare som behöver fysiska insatser. Förvaltningen ser nu över hur information i tjänsten kan utformas så att den blir relevant och lättillgänglig för målgruppen.

§ 8 Digitala inkontinensskydd samt tillsynsbesök nattetid i ordinärt boende

Föredragande: Tom Pedersen, utvecklingsledare

Digital tillsyn används idag i ordinärt boende med 52 aktiva kameror, vilka ska migreras till en ny plattform under 2026 för ökad säkerhet och mobil åtkomst. På Bruksgatans äldreboende ska 20–25 kameror testas och därefter ska effekterna av

pilotprojektet utvärderas. Kamerorna är enbart påslagna för tillsyn inom bestämda tidsintervaller.

Vidare informerar Tom Pedersen om sensorer i inkontinensskydd. Sensorerna mäter vätskenivåer för att bättre kunna hjälpa medborgare med toalettbesök och inkontinensskydd, vilket förväntas förbättra vården och minska kostnader. Upphandling sker i samverkan med regionen och flera kommuner, med planerat avtal klart november 2026.

§ 9 Sammanträdestider för kommunala pensionärsrådet 2026

Kommunala pensionärsrådet fastställer följande sammanträdesdatum för 2026:

Torsdagen den 5 mars
Rådsalen, Rådhuset

Tisdagen den 2 juni
Rådsalen, Rådhuset

Torsdagen den 10 september
Rådsalen, Rådhuset

Torsdagen den 3 december
Rådsalen, Rådhuset

§ 10 Yttrande över redovisning av uppdrag att genomföra en utvärdering och översyn av framtida utveckling av verksamheten Seniorernas hus

Kommunala pensionärsrådet har fått möjlighet att yttra sig över stadskontorets utvärdering och översyn av framtida utveckling av verksamheten Seniorernas hus. Pensionärsorganisationerna i rådet skriver ett yttrande i ärendet den 8 december och skickar det till rådets sekreterare.

§ 11 Yttrande över motion om att engagera seniorer i Jönköpings kommuns skolor

Pensionärsorganisationerna i rådet har skrivit ett gemensamt yttrande över följande två ärenden:

- Yttrande över motion om att engagera seniorer i Jönköpings kommuns skolor
- Yttrande över motion om fler trygga vuxna i skolan

Yttrandet biläggs i slutet av protokollet.

§ 12 Yttrande över motion om fler trygga vuxna i skolan

Se § 11 i protokollet.

§ 13 Information från äldrenämnden

Föredragande: Elin Rydberg (S), ordförande äldrenämnden

Digitala inköp av dagligvaror i hemtjänsten

Leveranserna av dagligvaror som beställs digitalt fungerar nu bättre. Efter införandet blev det ibland fel vid plockningen, men nu får kunderna rätt varor.

Digitala inköp av mat för uppvärmning

I januari 2026 kommer hemtjänsten att övergå till digitala inköp av mat för uppvärmning. I dagsläget arbetar socialförvaltningen med att ompröva samtliga biståndsbeslut för att utreda vilket behov medborgarna har, till exempel hjälp med att värma portioner och förbereda enklare tillbehör. När behovet av kökspersonal tillfälligt minskar får köksbiträden inom äldreomsorgen möjlighet att vidareutbilda sig till kokkar, vilket är ett yrke som kommer att behövas framöver.

Samverkansforum för äldre

Kommunfullmäktige fastställde kommunens budget den 27 november. I budgeten får äldrenämnden i uppdrag att ta fram förslag på struktur och organisation för ett samverkansforum, med syfte att främja äldres psykiska, fysiska och sociala hälsa. I uppdraget ingår även att ge förslag på deltagare från berörda nämnder och samarbetspartners.

Arbetsmiljöfrågor

En viktig fråga för nämnden är personalens arbetsmiljö. Det handlar bland annat om lönenivåer, friskvård, digital hemtjänst för att minska belastningen på personalen samt arbetsskor, där upphandlingen har överklagats.

Äldrenämndens ordförande får även frågor om uppsagda avtal med hemtjänstföretag samt hur nämnden följer upp händelser som rapporteras in i registret Senior alert.

§ 14 Information från kommunen

Föredragande: Andreas Persson (S), kommunalråd

Kommunens budget för 2026 är antagen och skattesatsen på 21,64 procent är oförändrad. Kommunfullmäktige har också beslutat om att etablera ett nytt aktivitetshus, Ödlan 2.0. Syftet med huset är att ge föreningar möjlighet att etablera sig och skapa en plats för civilsamhällets olika aktörer.

Utöver detta fortsätter kommunstyrelsen arbetet med att rekrytera en ny kommundirektör.

§ 15 Övriga frågor

Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet

Pensionärsorganisationerna i rådet har tidigare lämnat ett förslag på ny arbetsordning för kommunala pensionärsrådet och undrar nu hur ärendet hanteras. Ordförande Andreas Persson informerar att den parlamentariska kommittén har behandlat ärendet och hänvisat det vidare till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kommer att ta upp frågan om arbetsordningen efter valet 2026, och då kommer pensionärsorganisationernas förslag att beaktas.

Munhälsa för äldre

Pensionärsorganisationerna i rådet önskar en presentation om munhälsa vid nästa möte.

Bilaga 1 – Skrivelse från pensionärsorganisationerna om möjlighet för äldre par att få dela rum på särskilt boende

Sammanfattning:

Detta förslag handlar om att Jönköpings kommun ska säkerställa att äldre par som önskar bo tillsammans på särskilt boende också ges möjlighet att göra det. Förslaget syftar till att stärka den värdiga äldreomsorgen, minska ensamhet och öka livskvaliteten för äldre par genom att skapa fler parlägenheter och tydliga rutiner för parboende.

Bakgrund

Många äldre par som levt tillsammans under större delen av sina liv tvingas idag leva åtskilda när den ena eller båda behöver flytta till ett särskilt boende. Detta beror ofta på brist på parlägenheter eller rum som är anpassade för två personer. Separationen kan medföra psykisk ohälsa, ensamhet, sorg och försämrad livskvalitet.

Socialtjänstlagen (SoL 4 kap. 1 § och 2 §) betonar individens rätt till en värdig ålderdom, trygghet och respekt för privatliv och självbestämmande. Regeringen har även framhållit att äldre personer i parrelationer ska ges möjlighet att fortsätta leva tillsammans, även vid behov av särskilt boende.

Förslag

Vi föreslår att Jönköpings kommun:

1. Säkerställer att äldre par, där båda eller en av parterna beviljats särskilt boende, ska ha rätt att bo tillsammans om de så önskar.
2. Utreder möjligheten att inrätta fler parlägenheter eller dubbelrum på befintliga och kommande särskilda boenden i Jönköping, t.ex nya Rosenlunds äldreboende- sätt en dörr mellan två rum, så att det blir möjligt att öppna upp för ett par.
3. Inför rutiner och riktlinjer som tydligt anger hur kommunen ska tillgodose parens önskemål om att fortsätta leva tillsammans, oavsett om båda eller endast den ena har ett omfattande vårdbehov.
4. Utbildar personal och biståndshandläggare i bemötande och information kring parboendegarantin och de äldres rättigheter.

Motivering

Att få fortsätta dela vardagen med sin livspartner är en grundläggande mänsklig rättighet och en viktig del av en värdig äldreomsorg. Möjligheten att bo tillsammans stärker den psykiska hälsan, tryggheten och livsglädjen. För Jönköpings kommun innebär det också ett sätt att leva upp till värdegrunden om respekt, delaktighet och god omsorg.

En fungerande parboendegaranti och fler tillgängliga parlägenheter bidrar till ökad livskvalitet för de äldre, minskad ensamhet och kan i förlängningen även minska behovet av vårdinsatser.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bilaga 2 – Yttrande över motion om att engagera seniorer i Jönköpings kommuns skolor samt motion om fler trygga vuxna i skolan

Vi ställer oss positiva till de aktuella motionerna om att stärka skolornas trygghet genom fler vuxna samt att skapa bättre förutsättningar för seniorers engagemang i Jönköpings kommun. Förslagen innebär en värdefull möjlighet att ta till vara äldres kompetens, livserfarenhet och vilja att bidra till en god skolmiljö.

Att öppna för ett organiserat och meningsfullt uppdrag för seniorer ser vi som ett viktigt steg för både elever och äldre. Seniorers närvaro kan stärka tryggheten, skapa fler relationsbärande möten och avlasta skolans personal i situationer där extra vuxennärvaro är betydelsefull.

Vi vill särskilt framhålla att uppdraget bör utformas så att de medverkande seniorerna ges möjlighet att delta i pedagogisk lunch tillsammans med elever och personal. Detta är en naturlig del av ett trygghetsskapande arbete, samtidigt som det stärker förutsättningarna för att seniorerna ska kunna utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Sammanfattningsvis tillstyrker vi motionerna och ser dem som ett konstruktivt bidrag till skolans utveckling och till att främja ett aktivt, socialt och meningsfullt engagemang bland kommunens seniorer.

Utöver detta vill vi lyfta ett antal frågor som bör beaktas i det fortsatta arbetet med att utforma uppdraget.

Det behöver klargöras vilka försäkringar som ska omfatta de medverkande seniorerna, så att både uppdragstagare och verksamhet har tydliga förutsättningar. Vidare är det nödvändigt att deltagande äldre, i likhet med annan personal i skolan, lämnar utdrag ur belastningsregistret.

Vi vill också betona att engagemanget ska utgå från skolornas faktiska behov. Det bör därför vara rektor och personalen på respektive skola som efterfrågar seniorers medverkan. För att uppdraget ska fungera väl krävs en genomtänkt introduktion, både för de äldre som ska delta och för den berörda lärarkåren. Inför medverkan bör även en intervju genomföras med de seniorer som anmäler intresse, och denna bör hanteras av rektor.

Slutligen vill vi framföra att innan ett slutligt förslag fastställs ser vi i Kommunala pensionärsrådet det som angeläget att få möjlighet att medverka i beslutet.

För pensionärsföreningarna i KPR

Greger Johansson